

MAI VILÁG

Cluj—Kolozsvár 1928.

POLITIKAI NAPILAP

Péntek, október 26

A Helikon itthon és Budapesten

Irgy politikuskok szitkozódhatnak: megtörtént a lehetetlen. Az Erdélyi Helikon megtartotta bevonulását Budapestre s ott páratlan ünneplés fogadta. A magyar íróvilág s a magyar hivatalosság minden árnyalata egyesült egy napra, hogy Erdély íróinak hivatalos képviselőit egy emberként köszönthesse. Pár hónap előtt Bukarest legjobb írói fogadták lelkes megbecsüléssel a Helikont, most pedig Budapest. Öröngösség ez, — csaltogják a magyarpárti hivatalos csalogányok, nem rendes dolog, hogy a Helikon meg tudta tenni a reprezentatív látogatást a román fővárosban és meg tudta tenni a magyar fővárosban. Hohó, — itt valami bübösség van, Erdély szellemiségének színe-java kiszaladt a nagy szakajtó alól, amelyet hivatalos politikánk vezetői mindenre és mindenre ráborítottak igyekeztek. Nem lehet ezt túrni, ezt a „finom diplomáciát”, hogy mialatt Willer és Gyárfás urak évek alatt egyellen eredményt sem tudtak elérni, az alatt a Helikon mindenütt megbecsülést szerzett s nem ártanak neki hivatalos vezetőink ukácai sem.

A székhelyudvarhelyi naggyűlésen elhangzott a panasz: mindenkit gyűlölettel néz a magyarpárti hivatalosság, aki író és irodalmat csinál. Az öncélú politizálás mesterei az erdélyi íróktól és az irodalom vezéralakjaitól tartanak legjobban. Egyfelől azért, mert ezek szinte kivétel nélkül távollattartják magukat a rosszul politizáló politikuskoktól, másfelől mert nem hajlandók az irodalmat értetlen politikuskok gyűmsága alá helyezni. Ellenkezőleg: az írók tömörülése, miközben távol tart magától mindent, ami politika, eleven egységét mutatja az ideális véleményszabadságnak. Eleven példa, hogy igenis lehet összefogni minden alkotó készséget és felül lehet emelkedni minden szűk korláton, ha valóban eszményi törekvések vezetnek egy közösség tagjait. Elnöki tagadása tehát, kiáltó elhatárolás annak a politikának, amely kiközösítésekkel operál és nem gyűlöli jobban semmit, mint a szabadon megnyilatkozó gondolatot, ha az nem őt dicsőíti.

Az erdélyi magyar politikának egyik feladata lett volna egyengetni az utat Románia és Magyarország között. Ezerféle okból és saját érdekében is, mert hiszen ezzel az erdélyi magyarság sorsát döntően érintné előbbre. Hivatalos politikánk teljes képtelen volt bármilyen tenni a két egymásra utalt ország közlekedése érdekében. A Helikon bukaresti és budapesti estélyei közvetve bár, de az atmoszférát javítják Budapest és Bukarest között is. Ez az „irodalmi diplomácia”, amelyre oly nagyon haragszik hivatalos politikánk. Mert nem ő csinálta. És semmi a magyarpárti vezetők műve legyen.

A mai minisztertanácsot a lejstabilizációról és a kölcsön állásáról informálja a miniszterelnök

A nemzeti-parasztpárt ellenünnepélyt rendez Konstancában — Titulescu visszatér Londonba és elfoglalja a nagyköveti állást

(Bukarest, okt. 25.) Bratianu Vintila miniszterelnök tegnap délután kihallgatáson volt a régens-tanácsnál és a régens-tanács tagjait a párisi és berlini kölcsöntárgyalásokról informálta.

Ma délután minisztertanácsot tartanak, amelyen a miniszterelnök a kormány tagjait fogja informálni a lejstabilizációról és a kölcsöntárgyalások állásáról.

A dobrudzsai ünnepélyek és a nemzeti-parasztpárt

Vasárnap tartják meg a kormány rendezésében Konstancában Dobrudzsa Romániához csatolásiának félézázados jubileumát,

amelytől a nemzeti-parasztpárt távol marad.

Tegnap este a nemzeti-parasztpárt szűkebbkörű intéző bizottsága Maniu Gvula elnöke alatt ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy Konstancában a nemzeti-parasztpárt a kormány által rendezett ünnepélyvel egyidőben szintén ünnepélyt fog rendezni, amelyen a dobrudzsai pártszervezetek delegátusai teljes számban résztvesznek. A nemzeti-parasztpárt konstanci ünnepélyén Madgearu Virgil és Mihalache is megjelennek.

Oktober 27- és 28-án a nemzeti-parasztpárt Csernovitzban is nagy ünnepségeket rendez Buko-

vina csatlakozásának tizedik évfordulója alkalmából. A csernovitzi ünnepségeken a párt számos vezetője megjelenik.

Titulescu Londonba megy

A politikai élet szenzációját Titulescu Londonba utazásának híre képezi megint.

A volt külügyminiszter, akiről mindmáig nem lehetett eldönteni, hogy tulajdonképpen londoni nagykövete, vagy még mindig külügyminiszter, aki csak szabadságon van, elhatározta, hogy november végén, vagy december elején visszatér Londonba, ahol elfoglalja Románia nagyköveti állását.

Háromezer ember ünnepelte a budapesti Zeneakadémián az erdélyi Helikon íróit

Tea a miniszterelnöknél — Budapest összes irodalmi, politikai és társadalmi előkelőségei megjelentek az estélyen — Ravasz László és Bánffy Miklós gróf beszédei

(Budapest, október 25. Saját tud.) Szerdán délután öt órakor Bethlen István gróf miniszterelnök teát adott az Erdélyi Helikon íróinak tiszteletére. A miniszterelnök betegsége miatt nem jelenhetett meg, helyette felesége és András fia fogadta a vendégeket.

A teán megjelent Lahovary budapesti román követségi tanácsos és Barciano követségi titkár is.

Megjelentek továbbá báró Bornemissza Elemérné, báró Kemény Erzsébet, Maklai Sándor dr. püspök és neje, báró Bornemissza Gyuláné, báró Bornemissza Adél, gróf Khuen Hédervary Sándorné, gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter és neje, gróf Bánffy Miklós, Pálffy-né Gulácsy Irén, Berde Mária, Tabéry Géza, Tamási Áron, Olasz Lajos, Kis Károly, Reményik Sándor, Áprily Lajos, Bárd Oszkár, Tompa László, a Helikon-estély szereplői, valamint a kolozsvári és nagyváradi lapok több munkatársa. A megjelentek feszletlen hangulatban töltötték az időt.

Az estély vendégei

A Helikon estélyére szerdán délelőtt az utolsó jegy is elkelt. A Zeneakadémia nagytermet Budapest irodalmi, politikai és társadalmi nagyságainak színe-java töltötte meg. Háromezer ember szorongott a teremben. Megjelentek József és József Ferenc királyi hercegek, Anna kir. hercegné, gróf Bethlen István, az összes miniszterek, több államtitkár, Herczegh Ferenc és Móricz Zsigmonddal élőkön a magyar irodalom legjelesebb reprezentánsai, a magyarországi és külföldi sajtó rendezeg képviselője. Háromnegyed kilenckor bevonultak

a terembe a Helikonisták. A tömeg egy emberként felállott és percekig a legtelkesebben éljenzt és ovációt rendezett. Az ünnepelés csak nagynehezen csillapult le. Ekkor Ravasz László dr. református püspök állt fel szólásra, hogy üdvözölje az erdélyi vendégeket.

— Én vagyok a legerdélyibb a magyarországi írók közül — mondotta — s ezért talán legalkalmasabb vagyok arra, hogy az erdélyi írókat üdvözöljem.

Az erdélyi írók szemléletéből én kiküszöbölok minden politikumot.

Az erdélyiségért önmagáért én senkit sem ünnepelek, ez nem érdem és nem hiba, csupán tény. Erdély íróinak más pártfogásra nincs szükségük, elegendők műveik. Az irodalomhatárok nem közősek a nyelvhatárokkal. Az irodalom nem a nyelvtől függ, lehet egy magyarul írott könyv magasztalva irodalmi szempontból és magfoditva.

Az igazi értékek a hallhatatlanság gyűrűjében dőlnek el.

Atlantiszt százezer mérnök sem mentette meg az elsüllyedéstől és százezer mérnök ellenére is feltűnik az új világok csodája.

— Ma este — folytatta Ravasz — a magyar nyelv édes erdélyi muzsikáját hallgatjuk, amely az utolsó tíz évben egyre halkabban hangzott itt. A költészet délibábján át ránkmosolyog a szív, amely édes, mint a gyermekálom s komoly, férfias és nemes, mint az örök predesztináció.

Bánffy Miklós válasza

A percekig tartó éljenzés után Bánffy Miklós gróf szólott.

— Megindulva hallgattuk — mondotta — az elhangzott szavakat. Látjuk

a közvélemény, a sajtó meleg rokonszenvét. Nagy és szent perc az, amelyben itt dobogóra lépünk.

Bánffy ezután vázolta a Helikon programját s könnyborította szemmel fejezte be beszédét, megköszönve a magyar főváros meleg rokonszenvét.

A műsor

Kemény János báró mondott ezután lendületes, emelkedett szárnyalású beszédet. Utána Áprily Lajos, Bárd Oszkár, Berde Mária, Olasz Lajos, Reményik Sándor, Tabéry Géza, Tompa László, Kis Károly, Tamási Áron olvastak fel műveikből. Minden műsor-szám után újabb lelkes ováció hangzott el, a befejezésnél pedig a közönség újból felállással és éljenzéssel köszöntötte az Erdélyi Helikont.

Az estély után baráti hangulatú vacsora volt a Fészek-klubban.

A Helikonistákon kívül megjelentek Bethlen Istvánné, Herczegh Ferenc, Zilahy Lajos és még számos író és művész. A résztvevők kitűnő hangulatban késő éjjel utánig maradtak együtt.

Házkutatást tartottak a Horan-ügyben

(Páris, okt. 25.) A L'Intransigeant közlése szerint az igazságügyminisztérium ma átküldötte a törvényszékhez a Horan-ügy aktáit. Az ügybe belekeveredett konzu és Deluplanque ujságíró lakásán ma délután házkutatást tartottak. Letartóztatást az ügyben nem eszközöltek. A törvény a bűncselekményt két évig terjedhető elzárással bünteti s ez a tettestársakra is hasonlóan érvényben van.

A csongrádi bombamerénylet ügye a magyar parlamentben

Fábián képviselő azt állította a parlamentben, hogy a belügyminiszter ismeri a véres merénylet tetteseit

Seitovszky belügyminiszter valótlannak minősíti a vádakokat — A leleplező képviselőt jegyzőkönyvi megróvásban részesítik

(Budapest, október 25.) A magyar közvéleményt élénken foglalkoztatja az a leleplezés, amelynek kipattanója Fábián Béla képviselő volt. Fábián tudvalevőleg azal vádolta meg a belügyi államtitkárt, hogy

1927 áprilisában már tudomása volt arról, hogy kik követték el a csongrádi bombamerényletet,

a bűnösök letartóztatása helyett azonban az egész ügyet eltitkolt. Fábián tanukra is hivatkozott, a Ház azonban ennek ellenére is mentelmi bizottság elé utasította a képviselőt. Hivatkozik többek között a távollévő Csepesskovics képviselőre is, aki tudomása szerint

írásbeli referátumot adott az államtitkárnak a bombamerénylet tetteseiről,

akik még ma is szabadon mozognak.

A viharos ülés után a házszabályrevíziót tárgyalták. Szünet után Zsitvay elnök bejelenti, hogy Fábián és Csepesskovics személyes ügyében,

szakértők kihallgatását rendelték el.

Ezután Csepesskovics képviselő feltűnést keltő nyilatkozatot tesz, amelyben kijelenti, hogy személyesen tudomása nincs a Sztranyovszkynak átadott referátumról

és Fábián ilyen trágár állítása nem felel meg a valóságnak.

Fábián Béla újra szót kér és felolvass egy beadványt, amelyet Csongrád város polgármestere terjesztett be annak idején a belügyminiszter urnak.

A polgármester a memorandumban többek között kategórikusan kijelenti, hogy a csongrádi közvé-

lemény határozott meggyőződése szerint

a csongrádi véres emlékeztető bombamerényletet Piroška és társai követték el.

Felhívja a belügyminiszter figyelmét arra, hogy K o k a i János csongrádi lakos sokat tudna beszélni a bűntényről és ezért üdvös volna, ha kihallgatnák az ügyben beszélni azonban azért nem mer, mert fél a fajvédők bosszújától.

Ezek bizalmas magáninformációk — folytatja a polgármester, amelyeknek kinyomozása a rendőrség feladata.

A polgármester végül is kéri a belügyminisztériumot, hogy mentse meg az országot a jobboldali bolsevizmustól,

amely különösen Csongrádon ütötte fel erős mértékben a fejét.

Seitovszky kijelenti, hogy a nyomozás még folyik

Fábián Béla feltűnést keltő bejelentésére Seitovszky belügyminiszter azonnal válaszol és rámutat arra, hogy Fábián olyan súlyos vádakokat emel a belügyminiszter és az államtitkár ellen, amelyek a vizsgálat azonnali megindítását követelik. A belügyminiszter elismeri, hogy

a polgármesteri jelentés, amelyet Fábián felolvasott, valóban megérkezett a belügyminisztériumba,

ahonnan detektíveket bízta meg a tisztázatlan ügy kivizsgálásával.

A detektívek eddigi jelentései azonban nem tartalmaznak pozitív adatokat.

A szóbanforgó aktát egyébként Seitovszky átadta a közbiztonsági hivatalnak a nyomozás lefolytatá-

sa végett. A vizsgálat még ma is folyamatban van, a rendőrségnek azonban nem sikerült elegendő adatot összehalmazni arra, hogy az ügyességgel karöltve eredményes bűnvádi eljárás folyjon az ügyben.

— Fábián azzal vádolt meg minket — fejezte be nyilatkozatát a belügyminiszter, — hogy

gyilkosoknak vagyunk cin-kostársai s azok tetteit palástoljuk.

Ezeket a vádakokat visszautasítom és felhívom, hogy a súlyos vádait bíróság előtt igazolja. Emelt fővel állunk a bíróság elé,

amelytől elégtételt kérünk s ha nem kapjuk meg, úgy módunk lesz majd más uton elégtételt szerezni a képviselő urtól.

Fábiánt jegyzőkönyvi megróvásban részesítik

A képviselőház izgalmas ülése után a mentelmi bizottság ülésezett és Fábián Béla súlyos vádjaival foglalkozott. A mentelmi bizottság javaslatot készített, amelyben azt ajánlja, hogy

Fábiánt be nem igazolt vádjai miatt, jegyzőkönyvi megróvásban részesítsék.

A képviselőház legközelebbi ülésén fog a javaslattal foglalkozni.

Relytélyes haláleset ügyében nyomoz a kolozsvári ügyészség

Mi okozta a hesdái gazda halálát?

(Cluj-Kolozsvár, okt. 25.) A kolozsvári ügyészség jelentést kapott a Hesdát községbeli esendőrségtől, hogy Bonda Péter községbeli parasztgazda rejtélyes körülmények között meghalt.

A esendőri jelentés szerint a parasztgazda ép egészséges ember volt, akinek hirtelen halála nagy feltűnést keltett a községben. Az aránylag fiatal, 49 éves gazda halálával kapcsolatosan a községben különféle mende-mondák keletkeztek és egyes vélemények szerint a gazdát megmérgezték, mások szerint pedig a halál oka egy korcsmai verekedésből dotálódik, amely pár nappal ezelőtt történt, amikor is Bonda Pétert egy hesdái földműves teljes erejéből kétszer hasba rugta.

Bonda Péter a rugások következtében összeesett eszméletlenül, azonban mikor magához térítették, nem panaszkodott semmiféle fájdalomról. A faluban egyesek arra következtetnek, hogy a gazdának a rugásokból kifolyólag belső sérülései támadtak, amelyekbe belehalt.

Boca ügyész kiszállott a helyszínre a vizsgálat megejtésére.

Hirdessen a Mai Világ-ban

Hölgyek figyelmébe !!

Filckalapok a legújabb, a legolcsóbban a

CARMEN

kalapszalokban Cluj, Calea Victoriei 4., alakítás, formálás 48 óra alatt.

Szállodai tolvajokat fogtak Bukarest egyik előkelő hoteljében

A parlament alelnöke in flagranti érte szobájában a szállodai tolvajokat

(Bucuresti, október 25. Saját tud.) A Continentál szállodában tegnap este egy háromtagú veszedelmes tolvajbandát sikerült ártalmatlanná tenni.

A banda tagjai: Stefanovici Ioan, Chis Aurel és Dumitrescu Aurelia először Gongopolnak, a Cuvantul főszerkesztőjének szobáját fosztották ki, majd Leonte Moldoveanu képviselőházi alelnök szobájába hatoltak be.

Leonte Moldoveanu akkor érkezett haza, mikor szobájában a tolvajbanda javában fosztogatott. A képviselőházi alelnök lármát csapott és az elősiető személyzet lefogta a tolvajokat, akiket átadtak a rendőrségnek.

Kínában újabb polgárháború készül

(Berlin, okt. 25.) A Wolff távirati iroda vladivosztoki jelentése közli a hirt, hogy Kiang-Szi délkínai tartomány vezetői elhatározták, hogy szakítanak a nankingi kormánnyal.

A tartományi vezetők azzal vádolják a délkínai kormány külügyminiszterét, hogy Franciaországgal módosítás nélkül újra megkötötte a koncessziók további érvényben tartására a szerződést, ami Kiang-Szi érdekeit intenzíven érinti, lévén e tartományban aránylag a legtöbb idegen koncessziós terület.

Az orthodox papok a régi naptár szerint akarják megünnepelni a husvétot

(Bucuresti, október 25. Saját tud.) Az orthodox lelkészek kongresszusán a naptáregységesítés vitája még mindig tart. A lelkészek ragaszkodnak ahhoz, hogy az ünnepeket a régi naptár szerint ünnepeljék meg.

A lelkészek azt kívánják, hogy ha már nem engedik meg az összes ünnepeket a régi naptár szerint megünnepelni, legalább a husvétot ünnepelhesék a régi naptár szerint.

A svájci választások

(Bern, okt. 25.) Október huszonnyolcadikán kezdődnek a svájci nemzeti választások. Az alkotmány szerint minden huszezer lakosra egy képviselő jut s így összesen százkilencvennyolc képviselői hely kerül betöltésre.

Select-Mozgó

Különös sikerrel folytatja

Greta Garbo és Lars Hanson

közkedvelt művészek bemutatását a

CSILLAGOK UTJA

megható filmben.

Monopol Metro Goldwyn

PAPP & FELSZEGI

Kolozsvár

legelőgásabb

ári divatruházában megérkeztek

az olasz Borsalino, angol és francia kalap

különlegességek, ugyancsak a nyugati fővárosok értékteljes

donságai, női és férfi keztyűkülönlegességek

nagy választékban kaphatók

FŐTÉR 14. (ERICA-CIPŐÁRUHÁZ MELLETT)

Uránia-mozgó

Közkívánatra ma utoljára

RASPUTIN

JÖN:

szerelmi élete. Monopol Thátiatilm.

A HETEDIK BANDITA

A szezon legjobb kalandorfilme

Szegeden és Debrecenben folytatják az egyetemi tüntetéseket

**Budapestben csak az állatorvosi főiskolán voltak verekedések
A rendőrség erőlyesen meggátol minden utcai rendezavarást**

(Budapest, okt. 25.) Budapest a tegnapi nap általában csendesen telt el s úgy látszik, a tüntetések színhelyét a két legnagyobb vidéki egyetemi városban, Debrecenben és Szegedre helyezték át. Tegnap este Budapest az Erzsébet-körút és a Király-utca sarkán próbáltak a diákok tüntetni, azonban a rendőrség erőlyes közbelépése minden rendezavarást megakadályozott és ugyanígy történt a Népszava kiadó hivatala előtt is.

Csak az élettani intézetben volt verekedés

Budapest a műgyetemen a rektori hirdetmény értelmében tegnap is szünet volt. A Műgyetem falára egyébként kedden új hirdetményt ragasztottak ki, amely a „darugémek”-et hívja össze gyűlésre.

A központi egyetem körül kisebb csoportokban sétáltak fel s alá azok az egyetemi hallgatók, akik

még mindig hajlandóságot mutattak volna uccai tüntetésre, de a rendőrség nem engedte meg a csoportosulásukat. A központi egyetemen a tegnapi előadásokon sem jelentek meg a zsidóvallású hallgatók.

A közgazdasági egyetemen, amelyet a Műgyetemmel egyidőre zártak be, szintén nem volt előadás és szüneteltek a szigoriatok és a kollokviumok is. Teljes volt a csend az Állatorvosi Főiskola Rottenbiller-utcai épülete körül is.

A hétfőn bezárt Iparművészeti Főiskolát újból megnyitották

és megkezdődtek az előadások, amelyek itt minden incidens nélkül zajlottak le.

Az élettani intézet volt az egyedüli a budapesti főiskolák közül, ahol ismét botrányos verekedések történtek.

Szegeden az ablakon keresztül menekültek a zsidó diákok

Szegedről jelentik: Szegedet egészen a mai napig elkerülték a diáktüntetések. Az egyetemi hallgatók csendesen, nyugodtan viselkedtek. A város polgársága már-már büszke volt egyetemének hallgatóiására, pedig attól tartottak, hogy a kultuszminiszter szegedi látogatását fogja felhasználni a szegedi

diákság arra, hogy tüntessen. Alig távozott el azonban hétfő délután a kultuszminiszter Szegedről, bizalmas értesítés érkezett a szegedi rendőrséghez arról, hogy az egyetem összes intézeteiben tüntetések lesznek.

Dr. Buócz Béla rendőrtanácsos, az államrendőrség szegedi kapitányságának vezetője kedde teljes készséget rendelt el úgy a tisztikar, mint a legénység részére. Kedden reggel a városháza udvarán és az épület előtt készenlétben állott a város rendőrsége.

Kilenc órakor érkezett a hír, hogy az anatómiai intézetben megkezdődött a tüntetés.

Azonnal erős rendőrsztagok siet-

tek az anatómiai intézet felé. Nem sokkal előttük egy nagyobb diákcsoport — javarészt jogászok — igyekezett az anatómiai intézet felé. A diákok, amikor megpillantották az őket nyomon követő rendőröket, meggyorsították lépéseiket és az intézet mellékkapuján át még idejekorán bejutottak az épületbe, mielőtt ezt a rendőrség meg tudta volna akadályozni. Alighogy a jogászsereg bent volt az anatómiai intézetben, benyitott mindazokba a termekbe és laboratóriumokba, ahol előadás folyt és felszólította a zsidó hallgatókat, hogy azonnal távozzanak az épületből.

Miután a bejáratokat a tüntető diákság elzárta, a zsidó hallgatók

Miskolcra küldött képeslapot, de Constanzában látták a Spanyolországba készülő vásárhelyi betörő-királyt

Egy modern szélhámos kalandos utja

Tárgulmures—Marosvásárhely, október 24. (A Mai Világ tudósítójától.) Alig pár hete szabadult ki a vásárhelyi ügyészség fogházából Révész Kis Gyula, a betörővilág hírhedt tagja, máris élénken foglalkoztatja Constanzából—Madridig különböző államok különböző rendőrhatalmait.

A „kiváló” börtöntöltelék, aki egyik kezére béra s aki a fémipari szakiskolán kívül, egy iparművészeti kurzust is végzett, a detektívregények legraffináltabb trükkjeit tullicitálja. Így párhéttal ezelőtt

saját börtönőrmesterét rabolta ki s ma Miskolcra érkezett tőle levél, holott Constanzában beszélt ugyanakkor vele egy ismerőse.

Ivanics Dénesnek hívják a fogházőrmestert, aki Malom-utca 12. szám alatt lakik, közös bérletben Putz vizsgálóbíróval irnokkal. Reggel mindketten hivatalba mentek, az asszony pedig a piacra távozott. Révész Kis Gyula tudta ez s kilenc óra fele álkulccsal behatolt a lakásba. Putz utközben visszatért, mert valamit otthon felejtett.

— Hát maga mit keres itt? — kérdezte a betörőtől, akit nem ismert.

— A nagyságos asszonnyal van dolgom, jelentette ki hüvösen a betörő — azt mondta, várjam meg, nyomban jön.

Még arra is ajánlkozott, hogy a szekrények kulcsát átadja a visszatért irnok feleségének. Ez óvatos volt, így Révész Kis Gyula csak a fogházőrmester rabolta ki. Hamarosan hoppon vették s rendőrség letartóztatta. Mikor másnap az egyik rendőrnek át kellett volna kísérnie az ügyészséghez, a furfangos betörő azonban rávette kísérőjét, hogy

engedje meg, hogy a közeli kispiacon megreggelizzék, ahonnan egy óvatlan pillanatban megszökött.

A rendőrség megállapította, hogy Révész Kis Gyula a börtönőrmestertől elrabolt arany nyakláncot és medaillont egy Kossuth-utcai ékszerésznek adta el, egy revolvert pedig zálogba tett a marosvásárhelyi „Banca Oriental”-nál. Érdekes, hogy a zálogintézet kölcsönt adott a fegyverre, holott ilyenkor nemcsak fegyvertartási engedélyre lenne szükség, de különleges felhatalmazásra is. Emiatt a fogházőrmester külön felejelentést adott be a zálogház tulajdonosai ellen, akiknél további négy revolvert és egy lőfegyvert foglalt le a bíróság.

Révész Kis Gyulát azonban nem tudták elfogni a nyomozó hatóságok. Az intelligens és ravasz betörő most újabb dilemma elé állítja a hatóságokat. Pár nap előtt a magyarországi Miskolcra küldött képeslapot egyik fogházban ülő volt társának, amelyben azt írja, hogy Olaszországon át Spanyolországba megy ki. Ugyanakkor azonban egy Kovács Julianna nevű nő találkozott Révész Kis Gyulával Constanzában, ahol azt mondta, hogy Galacra utazik, ahol raktárnoki állást vállal. A levelezőlap tehát csak trükk, amellyel a hatóságot félre akarta vezetni a betörő, aki miskolci születésű s így valamelyik barátjának küldhette el, hogy az adja postára. Bár az sincs kizárva, hogy Révész Kis Gyula Galacon hajóra szállt s Mohácson át Miskolcra jutott.

egy része csak a földszinti tantermek uccára nyíló ablakain keresztül tudta elhagyni az épületet s miután az ablakok mintegy két méter magasságban vannak, nem egy zsidó diákok a kint álló rendőrök segítettek kijutni az ablakon keresztül az uccára.

Debrecenben körülzárta a rendőrség az egyetemet

(Debrecen, okt. 25.) A debreceni diákság délelőtt nyugodtan viselkedett. Délután hat órakor körülbelül százötven főnyi csoport vonult fel a Fő-uccán, de csakhamar működésbe lépett a rendőrség és fel akarta oszlatni a tömeget. Erre a diákok a kollégiumba vonultak, ahová azonban csak hosszas huzavona után akarták őket beengedni. Itt is megjelent a rendőrség, az egyetemet körülzárták és úgy akarták kiengedni a diákokat, ha ígéretet tesznek, hogy haza mennek aludni. A diákság egyelőre az egyetem udvarán tanyázik, a helyzet éjjelutánig nem változott semmit. A városban erős rendőrkészültség cirkál.

lával Constanzában, ahol azt mondta, hogy Galacra utazik, ahol raktárnoki állást vállal. A levelezőlap tehát csak trükk, amellyel a hatóságot félre akarta vezetni a betörő, aki miskolci születésű s így valamelyik barátjának küldhette el, hogy az adja postára. Bár az sincs kizárva, hogy Révész Kis Gyula Galacon hajóra szállt s Mohácson át Miskolcra jutott.

Ezért a rendőrség Constanzából Madridig, minden közbeeső hatóságot megkeresett a hírhedt betörő kézrekerítése végett.

Vakmerő módon kiraboltak egy szilágycsehi üzletet

Macskanyávogással tussolták el a faltörő csákányok zaját

(Cehu-Silvaniei-Szilágycseh, okt. 25. A Mai Világ tud.) Vakmerő módon és a tettesek nagy tapasztalatára jellemző furfanggal véghezvitt betörés történt a minap Szilágycsehből. Az elmúlt éjjel behatoltak Friss Sándor fűszerüzletébe és onnan mintegy

kétszázezer lej értékű árut és pénzt vittek el.

A betörők egy vastag betonfal átörése után hatoltak be az üzletbe. Éjfélbajt a kereskedő gyanus zajt hallott és rendőrről sietett, de miután a rendőrrel visszajött, felesége azzal nyugtatta meg, hogy bizonyára egy macska kapirgált, mert azóta macskanyávogást hallott és ugyanakkor kapirgálást. A rendőrrel átkutatták az üzletet és az egész házat, de semmi gyanusát nem vettek észre.

A rendőr elment és a kereskedő visszafeküdt. De nem bírtak aludni, mert egész éjjel hallatszott a macskanyávogás és kapirgálás. Üzletnyitáskor meglepetve vették észre, hogy

az üzlet egyik falán ember-nagyságu nyílás van és a kézikassa tartalma kiürítve, valamint az áruaktár tetemes része elhurcolva.

Ezzel meg volt magyarázva az éjjeli gyanus macskakapirgálás és nyávogás, mellyel el akarták a furfangos betörők a csákányok zaját tussolni.

Eredeti és elsőrendű kiállítású szörme modellekben és a legdivatosabb női szövetkabátokban nagy választék

**FRATII MÁRTONFFY
TESTVÉREK & COMP.**

ő cég szörmenagyáruhá-
zában, Piața Unirii 20. szám.
Előzékeny kiszolgálás.
Feltűnő olcsó árak.

Egy temesvári tisztviselő tragédiája, aki mellől leépítették az életet

(Cluj-Kolozsvár, okt. 25. A Mai Világ tud.) Az őszi nap kristályosan szípkázó fényesóvakkal díszít ragyogóra a rendőrség épületének piros pléhfedelet. Az árnyak már csak egy-egy szögletben szorítnak maguknak helyet, ott, ahol a diadalmaskodó sugarak ragyogása nem bír velük megküzdeni. Az udvarban megindul az élet. A felhínt homok egyre recseg a szorgoskodó hivatalos csizmák, vagy az ügyes-bajos emberek lábbelije alatt. Az alacsony rendőrségi fogda hosszú eresze fölött egy vén, borzós veréb csipog. Öreg anyó lehet, mert nagyon rekedt a nótája és tollai hagyultak. Emberek jönnek egyre. Fontoskodnak, ide-oda tipegnek, kérdezősködnék, utbagazálnak, éllemesek és mulyák. A hivatalnokok pedig türelmesek és mindég mosolyognak. A legbizarrabb kérdésekre adnak fevilágosítást, aktákban lapoznak, panaszkat hallgatnak, nyomoznak, a vesébe néznek, matematikusok és pszichiáterek, számlolnak és a lélek mélyéből halásszák ki a titkokat és annak furcsaságait.

Különc óra tájt egy közrendőr egy összeaszott, sápadt fiatalembert vezet a panaszosztályba. A hivatalnokok összenéznek és csodálkoznak. A sápadtareu, vékony fiatalember reszkette néz rájuk és megázódik, mikor az egyik tisztviselő, egy szimpatikus, fiatal és tehetséges detektív megszólítja. A detektív arra a kérdésre, hogy — miért került a rendőrségre, hebegve és dadogva adja elő, hogy — nyomorgott, tehetetlen volt a becsületességgel, nem bírt egy darab kenyérhez jutni, fázott, nem volt hol fejét lehajtsa és keze megsiklott... kisiklatta a társadalom követelte vágányokról... egy kabátot lopott és eladta, hogy éhen ne haljon. — Ezt beszélt L. Ádám, a volt bankhivatalnok, aki Temesváron még nemrégén örvendezett az életnek, pirosposzsgáson, ragyogva. „Leépítették” és most Ko-

lozsváron sápadtan és beesett arcával addig sodorta az ucca éjjel-nappal forgó pokolkereke, míg teljesen tehetetlenné tette önuralmát, önbecsülését a magától követelő fizikum... és a rendőrségre került.

A szürke és ilyen esetekben kegyetlen hivatalos formulák és paragrafusok mögül részvételt hajoltak a fiatalember sápadt arcának ráncában lefutó könnyek csillogásába a tisztviselők. Nem voltak többé tisztviselők, hanem embertársak, teli érzéssel és lélektannal. Látták a könnyeket és látták, hogy azok onnan jönnek, ahol igaz fájdalom és őszinte megbánás párosul egymással.

A fiatalembert elláták jó és

A vihar elsüllyesztett egy amerikai petróleumszállító gőzöst

Negyvenöt utasa volt az elsüllyedt gőzösnek

(Berlin, okt. 25.) A Wolff távirati iroda newyorki távirata szerint Amerikában aggodnak egyik amerikai petróleum szállítóhajó sorsa miatt.

A gőzös negyvenöt főnyi személyzettel a Holland-Keletindiai partoktól hetekkel ezelőtt elindult rakományával Amerika felé. Az óceánban a hajó viharba került, mi-

őszinte szándéku tanácsokkal és szabadonbocsájtották. A hivatalos formula pedig jelentette, hogy L. Á. kabátot lopott nyomorában és hogy szabadon lett bocsájtva.

A sugarak tovább küzdöttek elkeseredett harcukat a hóditani akaró árnyakkal. A vén veréb még rekedtebben csipogott és szomorúan hajtotta le fejét. Talán biz megboldogult párjára gondolt. A kavics csikorgott. Jöttek-mentek az emberek. Nem történt semmi, a paragrafusok tovább játszács macskagér játékokat az emberrel, csak két-három hivatalnok-szív dobogott boldogabban, egy emberiesseges tett tudatában.

G. I.

Egy fiatal leány expedíciója a Szaharán át

(Bécs, okt. 25. A Mai Világ bécsi szerkesztőségétől.) Wagner-Jauregg, a hírneves tudós leánya, aki nemrégiben tért vissza afrikai utjáról, a bécsi mérnök- és építész egyetemen érdekes előadást tartott a Szahara-sivatagban tett kirándulásáról. A Szahara, mondotta a felolvasónő, bármily különösen hangzik is ez, lassankint modernizálódik s néhány esztendőn belül teljesen meg fog változni a képe. Autóvonalak és vasuti sínek fogják átszelni a sivatag teljesen el fogja veszíteni félelmetességét, ha ugyanazt az utat, melyet régebben hetek alatt tettek meg, ugyanannyi óra alatt lehet majd megtenni.

Már a háború előtt felmerült egy transzsaharai vasut terve, sőt már hozzá is láttak az építéshez, mikor kitört a világháború s az építés abbamaradt. Most az autó kezdi meghódítani a Szaharát. Egy év óta autóbuszok közlekednek Colombo-Berhártól Timbuktuig havonként kétszer. Ezt a kőzetor-kilométeres utat a tevékaravánok harmadfelét három hónap alatt tették meg, míg az autó hét nap alatt teszi meg az utat. Az utazás körülbelül 900 schillingba kerül. Amde az autóközlekedés is gyakran kellemetlen élményekkel jár, ha a forró hónapokban a nap hevétől kiszáradt gummikerekek minden öt percben kipukkannak, ha a hűtő vize forni kezd, valóban nem nagy gyönyörűség és nem minden vesztély nélkül való az utazás. Nagyobb baj elhárítása céljából rendelet szerint egyszerre két autótombolnak kell indulnia. Ez a rendelet a repülőgépekre is vonatkozik.

Wagner-Jauregg Julia tevének tett meg az utat a Szaharán keresztül. A Szahara fáradalmait a tevé is csak nehezen bírja el. Tíz napig is meg van ugyan víz nélkül, azonban naponként megkivánja a bőséges takarmányt. Beéri ugyan az utközben talált mindenféle gazzal, azonban mintegy 40 kilogramm eledelre van szüksége. Ha jól táplálják, naponta 120 kilométert is megtesz. Az európai emberre meglepő, hogy a Szaharában olykor nagy a hideg, különösen hajnalkában, amikor a hőmérő olykor mínusz 5 fokra süllyed. A felolvasónő megemlékezett a moabitákról is, erről az érdekes népfajról, amely feltűnően fehér bőrszínével különbözik a többi törzsektől. A moabiták beutazták az egész Szaharát, hogy üzleteiket lebonyolítsák.

Cáfolták a perzsa forradalmat

(Páris, okt. 25.) A Havas távirati iroda Teheránból érkezett jelentése szerint hivatalosan megcáfolták a perzsa forradalom kitöréséről terjesztett híreket.

Szövetséget alakítanak a kisantant városai

(Prága, október 25.) Bukaresti kezdeményezésre a prágai főpolgármester összehívották a lépett az illetékes kisantant tenyezőkkel a kisantantbeli városok szövetségének megalkotására. A tárgyalások Jugoszláviával is megindultak. A szövetségről még egy-egy óra csak annyi került napvilágra, hogy neve és hivatalos nyelve francia lesz.

Hotel Metropol Bukarest

A királyi palotával szemben

Modern
confort!

MAI VILÁG

Modern
confort!

minden olvasója

15% kedvezményt kap a szobáiraiban

ha felmutatja ezt a hirdetést!

Nyugdíjas tisztviselőket

akvizíciós munkára
fix fizetéssel és magas jutalékkal
állandó munkára
keresünk
(Cím a kiadóban)

VIATA

CLUJ
STR. REG. MARIA
36

Telefon 194

NYOMDAI
MŰINTÉZET

ÖNIG & LEDERER

Elvállal minden könyvnyomdai és könyvkötészeti munkát elsőrangú kivitelben és a legjutányosabb árak mellett.
KÉRJEN MÉG MA AJÁNLATOT!

HÖLGYEKNEK

nem kell kölcsön

mert
1020
leiért

különböző szín-
összeállításban
szenzációs kivitelű

TROTTEUR

CIFÓK

érkeztek
az

„Érikába”

Arusítás csak 8 napig!
Cluj, Piața Unirii 13. Telef. 578
Vidéki rendeléseket
pontosan eszközölünk

Amikor a háborus végzet elindult

Ferenc Ferdinánd halálától Ferenc József haláláig

Ferenc József király életét megírni mindig érdemes vállalkozás volt. Az volt a nagy háború és a végzetes fordulat előtt is, mert ennek az egyéniségéről és életének sorsfordulatairól fogva rendkívül érdekfeszítő életírása nemcsak egy kiváló ember élettörténetét, hanem Európa és különösen a kettős monarchia történelmének nagy és jelentős fejezetét mondotta el. De megírni Ferenc Józsefnek életét az uralkodói pálya utolsó éveivel együtt, a legizgalmasabb, legtanulságosabb és legtragikusabb történetek egyike. Ember legyen, aki vállalkozhatik rá. És most vállalkozott rá egy történetíró, akiről — végigolvasva könyvét — bizvást el lehet mondani, hogy embere volt a rendelkezésére álló, saját szemével látott s felkutatott nagy anyagnak. Oszták ember az írója: Tschuppik Károly. Hírlapíró, szerkesztő volt Bécsben és Prágában. Könyvében, mely most fog megjelenni (Franz Joseph I. Der Untergang eines Reiches, von Karl Tschuppik. Avalun-Verlag, Hellerau bei Dresden), az erdélyi magyar olvasót is érdeklő anyagnak és megállapításoknak oly gazdagsága van felhalmozva, hogy nehéz válogatni belőle. A rendelkezésünkre bocsátott anyagból csak ennyit köntünk bokrétába tartalmából.

A szerajevói gyilkosság

1914 június 4-én Ferenc Ferdinánd megjelent a császár szobájában. Ő maga hadgyakorlatot rendel el erre a hónapra Boszniába és Dalmáciába, és Potiorek tábornagyot, nem pedig Conradot bízta meg a vezetésével. De most habozott, hogy gyenge egészséggel vállalhatja-e a boszniai utazás fáradságait. A császár a trónörökös elhatározására bízta, hogy mi legyen a teendő. Montenuovo herceg hallja ezt a szót:

— Tegy belátásod szerint.

Ferenc Ferdinánd mégis arra határozta el magát, hogy lemegy a hadgyakorlatokra. Június 25-én érkezik meg a Szerajevó közelében levő Ilidze fürdőhelyre. Június 27-én a császár Ischlbe utazik. Másnap szép vörösfényes vasárnap van. Csabrinovics és Princip ekkor ölte meg Szerajevóban a trónörökös és feleségét.

Ferenc József másnap, hétfőn, 1914 június 29-én reggel hat órakor visszatér Bécsbe.

Conrad kiforszírozza a szerb háborút

Ferenc Ferdinándot és feleségét eltemették. Mi történik már most? A császár hétfőn, mikor visszaérkezett Schönbrunnba, azt mondotta Berchtoldnak, hogy be kell várni a nyomozást.

zár eredményét; ugyanezt a véleményét ismétli meg szerdán, július elsején is. Berchtold még semmire sem határozta el magát, mindenféle aggályai vannak de Conrad gyors elhatározást sürget.

Berchtold: Nem gondolja, hogy forradalom fog kitörni?

Conrad: Ugyan hol?

Berchtold: Csehországban.

Conrad: Ugyan, ne hitessen el magával ilyet!

Július 5-én Conrad a császárnál van. Azt mondja neki, hogy Szerbia ellen elkerülhetetlen a háború.

Ferenc József: Igen, egészen helyes, de hogyan akar háborút viselni, mikor aztán nekünk esnek valamennyien, különösen pedig Oroszország?

Conrad: De hiszen megvan a hátránk Németországban!

Ferenc József (kérdő pillantást vet Conradra): Bizonyos ön Németországban?

Tunillik a német császár Konopistban kitért e kérdésről.

Ferenc József: Tegnap este jegyzék ment Németországba, amelyben világos választ kérünk.

Conrad: Ha Németország mellénk áll — akkor viselünk háborút Szerbia ellen?

Ferenc József: Akkor igen... De ha Németország nem adja meg ezt a választ, mi lesz akkor? ... A német császár északföldi uton van, mindenestre be kell várni a választ.

Ferenc József elbucszik, kedden, július 7-ikén ismét Ischlbe megy. Conrad a kihallgatás után a szárnysegéd szobájában Hohenlohe Gottfried herceggel találkozik. Azt mondja neki:

— ... Ha Németország olyan megbízhatatlan, az ember azt kérdezi: nagában, hogy továbbra is fektartsa-e vele a szövetséget.

Másnap Berchtoldnál, Conrad elmonja neki a Ferenc Józsefnél történt kihallgatás lefolyását.

Berchtold: ... A német császár „igen” mondott. De még beszélnie kell Bethmannnal. Hogyan fogja ezt fel majd öfelsége?

Conrad: Ha Németország beleegyezik, akkor öfelsége a Szerbia ellen való háború mellett foglal állást.

Forgács gróf, ki jelen van ezen a beszélgetésen: Hiszen csak extratour lesz?!

Berchtold: Tisza ellenzi a háborút, fél az Erdélybe való román bevonulástól. Mi történik Galiciával, ha mozgósítunk Szerbia ellen?

Conrad: Galiciában egyelőre nem kell mozgósítani. De ha az oroszok fenyegetnek, akkor a galíciai három hadtestet mozgósítanunk kell.

A döntő minisztertanács

Július 7-én elől Ferenc József, a Habsburg-ház, Ausztria és — Európa sorsa. A minisztertanács mindenben egyetértően, de Tisza véleményével szemben elhatározza, „oly messzemenő követeléseket támasztani Szerbiával szemben, melyeknek visszautasítását előre lehet látni s melyek csak a katonai beavatkozás radikális módját teszik lehetővé.” Ez 1914 július 7-iki döntő minisztertanács jegyzőkönyvében a következő megjegyzés áll: „Tudomásul vettem a jegyzőkönyv tartalmát. Bécs, 1914 augusztus 16-án. Ferenc József.”

Vajon Ferenc József a világháború legfontosabb dokumentumát, a háború megszületésének okmányát a minisztertanács után csak negyvenegy nap

mulva kapta kézhez? — kérde a történetíró.

Miért mondott le a háború ellenzéséről Tisza?

Július 19-én megfogalmazták a Szerbiához intézendő jegyzék végleges szövegét. Ugyanazok a július 7-iki férfiak azok, akiknek most határozniuk kell, — csak éppen egy nagy különbséggel: a határozatot, hogy az elfogadhatatlannak tekintett jegyzéket július 23-ikán délután öt órakor elküldik a Belgrádban átadják Szerbiának, most egyhangulag hozzák. Valamennyien, miniszterek és tábornokok, mellette vannak Berchtolddal, Stürkel, Bilinszkyvel, Kroatinnal és Conraddal egyúttiszavaz — Tisza is.

— Mi történt, — mondja Tschuppik — hogy Tisza lemondott a háborus terv ellenzéséről? Csak az imént óvta a császárt oly nyomatékosan, melynek páthosát minden benyomás szerint a rendületlen erkölcsi meggyőződés sugallta; „leglelkismeretesebb meggyőződése alapján” — így mondotta Tisza — határozta el magát, hogy a Szerbia ellen való katonai támadásért való felelősséget elhárítsa magától. Lelkiismeretét csak abban az esetben nyugtathatná meg, ha Ausztria-Magyarország bebizonyíthatná, hogy jogos önvédelemből buzza ki kardját.

De még akkor is óvnia kell a császárt egy háború áldozataitól és szenvedéseitől. Maga Tisza nem magyarázta meg ezt a véleményváltoztatását. A hátrahagyott levelek már a megváltozott Tiszát mutatják. Később talán beszélt volna; a gyilkos, ki 1918-ban lelőtte, örökre lezárta Tisza ajkát. Így tehát Tisza megváltozásának okát a rendelkezésre álló tényekben kell keresni. A július 19-i minisztertanácsban a háborus szándékhoz való hozzájárulását csak akkor adta meg, mikor Berchtold ellenvetésével szemben kényszerítette azt a határozatot, hogy „a Szerbia ellen való akcióval semmiféle hódító tervek nincsenek kapcsolatban. Semmiféle szerb területtel anektálni nem szabad”. Ez egymagában persze nem magyarázhatja meg egy elvi meggyőződés feláldozását, melyről fel kellett tenni, hogy a kálmista Tisza erkölcsi fel fogásában gyökerezik. Tisza a maga nemében oly jellem volt, mely az udvaroncok és a megalkuvók világában talán egymagában állt. De gyakorlati politikus és magyar hazafi is volt. A július 7-e után kialakult helyzet meggyőzte arról, hogy Ausztriának a háborúra való elhatározottsága megváltozhatatlan; ha levelével nem sikerült a császárt más véleményre bírnia, akkor minden más fáradozása hiábavaló. El kellett határoznia magában, hogy okosabb és hasznosabb dolog-e kitartani saját meggyőződése mellett, vagy pedig a fel nem tartóztatható akcióhoz odakölcsonőzni saját tettejét és megóvni Magyarországot javára. Kevésbé aktív,

a halál utáni dicsőségre gondoló természet az első utat választotta volna, hogy tisztán tartsa fenn intellektuális lelkiismeretét és Marc Aurél szavaival biztosítsa magának az utókor becsülését: Balvégzet, indulj utadon! Tisza nem állhatott félre, úgy rémlik, mint ha azt mondta volna magában: hiba az, amihez most hozzáfogtok, okatlan, bizonytalan, veszedelemmel teljes, de megteszem, ami erőmből telik.

Hogyan halt meg Hartwig, a belgrádi orosz követ?

Giesl Vladimir báró tábornok, a belgrádi császári és királyi követ, július 8-ikán hagyja el Bécsot és július 10-én Belgrádba érkezik. Mindjárt megérkezése után beszélgetést kér tőle Hartwig, Oroszország belgrádi követe. — Arra kérem, — mondja Giesl feljegyzései szerint — hogy őszinte barátsággal válaszoljon, amennyire lehet: mit fog tenni Ausztria-Magyarország Szerbiával és mit határozott Bécsben?

Giesl azt feleli, hogy az osztrák-magyar kormány a bűn teljes felderítését akarja követelni; ha kiténik, hogy Szerbiának nincs része a gyilkosságban, akkor „senkinek sem fog eszébe jutni, hogy felelősségre vonja Szerbiát vagy kormányát.” Ha bebizonyul, hogy a trónörökös egy bizonyos szervezetnek esett áldozatul, akkor Szerbia köteles lesz megbüntetni a bűnösöket és segíteni a szervezet megsemmisítésében.

— Biztosíthatom, — fejezte be szavait Giesl — hogy Szerbia szuverenitását nem fogják érinteni s hogy Szerbiának némi jóakarásával mindkét fél kielégítő módon fogják megoldani a válságot.

(Vajon igazat mond-e? — ezt a megjegyzést fűzi Tschuppik ehhez az előadáshoz.)

Hartwig így felel: — Hálás köszönet, megkönnyebbül a lelkem. De most még valamit, de az is egészen barátságosan...

Ebben a pillanatban elnémul, hátrád és a földre siklik. Az eszméletlen embert a kanapéra emelik, gyorsan hívott orvos megállapítja a halált.

„Ezután, — írja Giesl, — megrendítő és kínos jelenet következett. A követ leánya, kit az orosz követség titkárság kísér, gyanakvó viselkedésével azt mutatja, hogy valami képtelen gyanuval lépte át lakásom küszöbét. Hozzászagol a kölnivizes üveghez, kisértő pedig a cigarettacsutkákat közt babrál s azt kérdezi tőlem, hogy a követ fogadott-e el még más valamit is...”

„Au revoir a Budapest!”

Szombaton, július 25-én délután öt óra ötvenöt perckor lépett be Paskies szerb miniszterelnök a császári és királyi követség belgrádi épületébe. Szerbia választát viszi és így szól Giesl báró osztrák-magyar követhoz:

— Követeléseik egyrészt elfogadják a többire nézve loyálisukban és loyagiaságukban bizakodunk.

Giesl átfutja a választ: Szerbia nem fogadja el feltétlenül a jegyzéket, néhány pont vitás marad. Hat óra után öt perccel a beszélgetés véget ér, félhétkor Giesl elhagyja Belgrádot. A p

MAI VILÁG

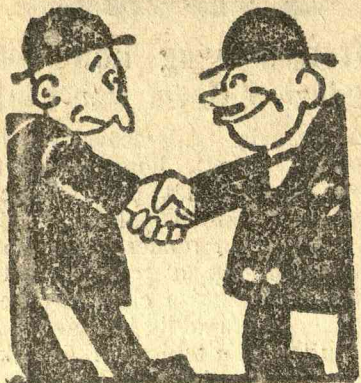
kiadóhivatalának ideiglenes címe:

STRADA N. IORGA 21.

(VOLT JOKAI UCCA)

KERJEN ARAJANLATOT

Fogadjunk...

— Fogadjunk Pancser, el sem hiszi, ha mondom, hogy mégis furcsa, hogy a kormány nem törődik a kisebb-ségek panaszával, pedig már nagyon rájuk jérne, hogy egy kissé rendbehozzák őket.

— Kohn meglátogatta Grün, aki nek vagy nyolc gyereke volt. Mind a nyolc irtózatosan el van hanyagolva és látszott rajtuk, hogy már hetek óta nem hozták őket rendbe.

„Mond csak Grün, — kérdezte Kohn a boldog apától, — nem gondolt, hogy ideje lenne már ezeket a gyerekeket kissé megmosdatni és rendbehozni?”

— Minek? — válaszolta az egykedvű Grün. — Megismerem őket a hangjukról is.

— Mit szól hozzá, hogy a kormány megállapította, hogy a kölcsönt csak az amerikai elnökválasztások után lehet kibocsátani.

— Van ugy néha, hogy a már egy év óta „megkötött” kölcsön apróbb halasztásokat szenved.

— Mondja Pancser ur, hogyan tudja a kormány ilyen pontosan kiszámítani, hogy mikor adják a pénzt?

— Meg van annak is a módja. Schwartz találkozott Weisszal és megkérde:

„Na Weiss, mikor jön hozzád ebédre?”

„Ért nézzük csak, — mondja Weiss, — hogy is állunk. Hétfőn Gelbknél eszem. Kedden beteg leszek. Szerdán Blauknál eszem, csütörtökön beteg leszek, mondjuk pénteken.”

— Mit szól hozzá, hogy a hivatalos milyen nem egészen tiszta motívumokkal dolgozik, ha támad?

— Nagy oka van ennek. Valaki egy reggel bemegy a borbélyhoz, aki előveszi a beretváját és fenni kezdi. Közben meglátja a borbély kezét és így szól:

„Na hallja mester, milyenek a kezei.”

„Ja kérem ez onnan van, — mondja a borbély, — hogy ma még senkinek sem mostam meg a fejét.”

— Akkor ma a fenésnél maradunk.

— Az Angyal szappan használható fejmosáshoz is?

— A legkötődőbb erre a célra, mert megszünteti a fejből korpázást.

Románia legnagyobb kottásboltja a

Hegeudis

hirlapiroda zeneműosztálya. Jegyzék ingyen.

Oradea-Nagyvárad.

MOZIVILÁG

Fox-filmek Romániában

Kolozsváron lesz nemsokára a „Virradat” erdélyi bemutatója, amelyet követnek a „Titanic”, „Sába Királynője” és a „Carmen”

Most mult öt éve annak, hogy a világ egyik legnagyobb filmháza, a „Fox”-gyár a legteljesebb rezervált-ságot tanusítva Románia iránt, a legnagyobb szigorral megvonta filmjeinek előadási jogát. A „Fox”-filmgyár káros hatású magatartását egy filmimportőr helytelen magatartása provokálta ki, aki tudva, levőleg filmkópiákat adott el Romániában, anélkül, hogy az amerikai gyárnak az előadási jogokat megfizette volna. Be kell ismernünk azt, hogy a szerzői jogok tiszteletbentartásáról szóló nemzetközi egyezményt, amelyet Bernben készítettek a világ összes államai, Románia még nem írta volt alá, csak utólag került arra sor, így tehát érthető, hogy ilyen esetek előfordulnak.

A „Fox”-gyár ezért egy szép napon mindennemű összeköttetést megszakított Románával és ez ma-ga után vontatta azt, hogy az ország közönsége a világ legnagyobb filmvállalatának produkcióit nem ismerhette meg és a filmkoncern sztárjairól is csak hírből hallhatott.

Most azonban a helyzet más. Öt évi tárgyalás után Románia is aláírta a bérni sajtóegyezményt és így a „Fox”-filmgyár megint rálehetett venni, hogy Romániában is terjesz-sze mesteri filmalkotásait.

Nem tulzunk akkor, amidőn azt állítjuk, hogy a kolozsvári Select-mozgó főnyereményhez jutott, amidőn megszerezte a legszenzációsabb „Fox”-gyártmányok kolozsvári ki-zárólagossági jogát. A bukaresti ve-zérképvisellel, amelyet nemrég lé-tesítették, sikerült kedvező megál-lapodásokat létrehozni, úgy, hogy nemsokára sor kerül a világ egyik legnagyobb alkotásának, a „Virra-dat” című szuperfilm erdélyi be-mutatójára. A film olyan tökéletes, mint Emil Jannings „Elsodort em-ber”-e.

Ugyancsak ez a filmház fogja a „Virradat” után vetíteni a leghatal-masabb filmeket, mint a „Titanic”, „Sába királynője”, „Carmen”, Do-lores Del Rioval a főszerepben és számos nagy filmet, amelyeknek részletes ismertetésére még ráté-rünk.

HÖLGYEIM! Szenzációs olcsó árban szerezhetik be a legújabb divatu kalapokat

»IDEAL« KALAPSZALON

Cluj, Str. Regele Ferdinand 8. (volt Wesselényi-utca)

APRÓHIRDETÉSEK

Ebben a rovatban minden szó 2 lej. Vastagabb betűvel szedve 4 lej. A legkisebb apróhirdetés 25 lej. Álláskeresők részére egyszeri hir-dezés 20 lej. — Az apróhirdetések díja előre fizetendő

A jó állásért folyó harcban szerelje fel magát. Tanuljon meg románul.

Intelligens uriaszony keres helyben kimondott ur családnál házzvezetőnői állást. Ajánlatokat kér „Intelligens” jelígre a Mai Világ kiadóhivatalába.

Kiadó két szoba konyhás lakás nagy kerttel november elsejére, feltűnő olcsó áron. Értekezni Monostori-ut 45. szám Csonka Jánosnál.

Keresek központon, szép, világos, tiszta, vagy tiszta szobát, lehetőleg földszinten. Címeket kérem leadni „Tu-rul” című újságra.

Jó megjelenésű, magyar gépíró, nagy irodai gyakorlatú állást keres. Megke-reséseket „Intelligens” jelígre kér a ki-adóhivatalba.

Különböző ház a Donath-uton szoba, konyha, veranda, november 1-ére kiadó. Értekezni: Hönig, Deák Ferencz-ut-ca 36.

Paplan varró leányok felvételnek Schwartz Jakab Cal. Victoriei 10.

Malom részére egy cilindrszita és egy új 36-os parasztkő, egy taliga, minden elfogadható áron eladó. Cím a kiadóban.

Sürgősen eladó elköltözés miatt a Szántó-uccában nagy telek minden gazdasági kellékkel felszerelve. Kisebb családú gazdálkodónak igen alkalmas. Érdeklődők forduljanak Lukácshez, Györgyfalvi-ut 23.

Napi pár órai munkával szép jövede-lemre tehet szert. Kolozsváron nagy is-merettségrel rendelkező egyén. Cím a Mai Világ kiadóhivatalában.

Nyugdíjas tisztviselő kerestetik a szamosfalvi állami fátelphöz felvi-gyázónak. Cím Szamosfalván.

Intelligens uriaszony keres hely-ben, üzleti pénztárnoknői, vagy tőzs-dei kiárutónői állást. Ajánlatokat kér „Intelligens” jelígre a Mai Világ ki-adóhivatalába.

Egy szoba bútorozva 1—2 szerény-igényű fiatalember részére kiadó. Fő-tér 9. Földszint 4.

Gyermekeken házaspár, házmesteri ál-lást keres. Cím a kiadóban.

Rádió- és villanyfelszerelések, villany-egők különböző nagyságban, csillárok és egyéb elektrotechnikai felszerelések ol-csón eladók. Értekezni lehet Str. Regina Maria 6. emelet 15 ajtó.

Fehérnemű hímzést vállal. gyakorlott munkásnő. Vasut-u. 38. sz. Marie Cris-tescu.

FOTO IDEAL

fényképész és nagyítási műterme
Cluj, Piata Cuza Voda 5.
(VOLT Boeska-y-tér)

Külföldi tapasztalatokkal rendelkező, 38 éves, nő, kalkuláció, bármilyen és a modern üzemezetes-ben tökéletesen jártas, esztétikus és géplakatos nőben

művezetői vagy

üzemvezetői állást keres
vagy mint garagémester az összes motorok, villany-gépek, gézgépek és mindennemű szerelm- és e szakmában munkákat érő egyén. Megke-rezéseket a MAI VILÁG kiadóhivatala továbbít.

SZINHÁZ

SZINHÁZI IRODA HIREI

A Varázsló óriási sikere a Ma-gyar Színházban. Talán még soha-sam volt filmnek olyan sikere, aminőt a Varázsló aratott a Ma-gyar Színházban. A 8 felvonásos hatalmas film-kolosszust elejétől végig lélekzetviasszafajtva, lenyü-gőzve bámulja a közönség s nem tud betelni a darab szépségeivel. Valóságos népvándorlás indul meg minden nap a kora délutáni órák-ban a Színház felé s úgy fél négy-kor, mint a fél hatkor kezdődő elő-adások alkalmával színtől meg-tölti a tágas nézőteret. A Varázsló rendezője Rex Ingram. Főszerep-lői: Paul Wegener, Alice Terry, Petrovich Svetisláv. A Varázsló minden nap két előadásban kerül színre. Délután fél négykor és fél hatkor. Este a Varázsló nem lát-ható, mert este színházi előadások vannak. Helyárak: 30, 20 és 10 lej. Aki a filmet szereti, okvetlenül nézze meg a Varázslót, mert ennél érdekesebb, hatalmasabb alkotást még nem látott.

Tosca: Három vendéggel. Óriási érdeklődés előzi meg a holnap-estét. Puccini Toscaja fog színre-kerülni három vendéggel: Kelmay Ilonával, ki mióta Kolozsvárról el-távozott, meghódította Németor-szág nagy városainak közön-ségét, aki Scarpiát fogja énekelni s aki ezt a szerepet számtalanszor énekelte Olaszországban és Ame-rikában is Indriessal, aki Cavaradossit énekl.

A Cărevics: Lehár legszebb operette: Szombaton. A Vig űr-vegy, Éva, Luxemburg grófja la-lághírű szerzőjének, a jubiláló la-hár Ferencnek a legszebb és leg-újabb operettjére, a Cărevics-re készül most rendkívüli ambícióval a színház énekes személyzete. berlini, bécsi és budapesti kritik-ritka egyhangúsággal állapított-meg, hogy a Cărevics legműv-szebb, legfinomabb, legszebb alkotása. Amellett a meseje is érdekes fordulatossá s tele van szöve a leg-mulatságosabb helyzetekkel. A Că-revics-nek szombaton este lesz premiere. Karácsonyi Illi, Beteg Bébi, Sólom Győző, Ihsz Aladár Réthely Ödön, Selmeczi Mihály fogják a főszerepeket játszani. Cărevics öt egymásutáni estét van kitűzve: Szombat, vasárnap hétfő, kedd és szerdára. A jegy-keket mind az öt előadásra árusít-már a pénztár.

Vasárnap fél hat órákor: Gyurkovics fiuk. A legkedvesebb és leg-mulatságosabb operette-újonság a Gyurkovics fiuk van műsor-tűzve vasárnap délután fél hat órákor. Kondor Ibolya, Beteg Bébi, Sólom Győző, Ihsz Aladár Tompa Béla, Réthely Ödön játsza-a Gyurkovics fiuk főszerepeit.

HETI MŰSOR

Csütörtök: Tosca. (Operaelőadás Kelmay Ilonka, Angelo Capovia és Indries de-játékával. Premier-bérlet.)

Péntek: Román előadás.

Szombat: Cărevics. (Operettújonság ször. Lehár Ferenc jubiláris leg-szebb operettje Karácsonyi Illi, Beteg Bébi, Sólom Győző Ihsz Aladár tállap-vel. Premier-bérlet.)

Vasárnap d. u. 3-kor: Igdi diákok. (gyon olcsó mozhélvárakkal: 50, 40, 20 és 10 lejés jegyek.)

Felelős szerkesztő: SERESS JÓZSEF